

Розсохань В. С.

Державний торгівельно-економічний університет

rozsohanv0@gmail.com

м. Київ

ЧИ МАЮ Я ПРАВО НА НЕДОТОРКАНИСТЬ ПРИВАТНОГО ЖИТЛА?

Право на недоторканність житла є одним із основних прав людини. Воно безпосередньо пов'язане з гідністю особи, її свободою та приватністю. Однак постає важливе питання: чи є це право в Україні справді реальним, чи воно існує лише на папері? Законодавство України чітко закріплює право кожного на недоторканність житла. Це означає, що ніхто не має права проникати до житла без згоди особи, яка в ньому проживає, за винятком випадків, передбачених законом. Такі винятки є обмеженими і чітко визначеними законом. Вони стосуються насамперед випадків, коли є рішення суду (наприклад, ухвала про обшук або арешт майна) або коли існує реальна та невідкладна загроза життю і здоров'ю людей, наприклад під час пожежі, аварії чи переслідування злочинця. На перший погляд може здаватися, що закон повністю гарантує захист кожного житла. Однак на практиці наявність права не завжди означає його повне й однакове дотримання. У сучасній Україні, особливо в умовах війни, питання недоторканності житла набуває складнішого змісту. З одного боку, держава має обов'язок забезпечувати безпеку громадян, реагувати на загрози та надзвичайні ситуації. З іншого боку, саме в таких умовах зростає ризик надмірного втручання або зловживання повноваженнями з боку окремих представників влади. Часто проблема полягає не в самому законі, а в його застосуванні на практиці. Тут багато залежить від рівня правової обізнаності як звичайних громадян, так і службових осіб. Якщо людина не знає своїх прав або не розуміє, як їх захищати, вона фактично не може ефективно їх відстояти навіть у разі порушення. Водночас, якщо представники влади не дотримуються принципів законності та перевищують свої повноваження, навіть чітко прописані в законі норми можуть втратити свою реальну дієвість. Тому ефективність цього права значною мірою залежить від свідомості суспільства. Не менш важливим є і питання довіри до судової системи. Саме суд має бути тим органом, який гарантує захист прав людини у випадку їх порушення. Якщо громадяни впевнені, що суд здатний прийняти справедливе рішення, вони частіше звертаються за захистом. Якщо немає впевненості у захисті прав або ефективних механізмів їх реалізації, значна частина порушень може залишатися без належного розслідування чи покарання. Ще одним важливим аспектом є реакція суспільства на такі випадки. Коли люди не звертають уваги на порушення або сприймають їх як щось звичне, це може призводити до того, що подібна практика поступово стає нормою. Натомість активна позиція громадян, суспільний контроль і увага з боку засобів масової інформації сприяють більш ефективному захисту прав і підвищують відповідальність тих, хто їх порушує. Тут важливо розуміти, що захист прав людини - це не лише функція держави, а й спільна відповідальність усього суспільства. На мою думку, для того щоб право на недоторканність житла в Україні було ефективно реалізованим, необхідно вжити кілька важливих кроків. По-перше, слід підвищувати рівень правової освіти населення. Громадяни повинні чітко знати свої права і розуміти, як їх захищати. По-друге, слід посилити контроль за діяльністю правоохоронних органів, щоб зменшити

ризика перевищення повноважень і запобігти можливим зловживанням з їхнього боку. По-третє, важливо забезпечити ефективну і незалежну роботу судів. І, нарешті, потрібно формувати активну громадянську позицію, яка не допускає порушення прав людини. У висновку, відповідаючи на поставлене питання, я можу сказати: так, я маю право на недоторканність приватного житла. Це право справді існує - воно регулюється законом, а також працює в житті. Проте його ефективність залежить від багатьох чинників, і воно потребує постійного захисту. Недоторканність житла - це не просто норма закону чи стаття в кодексі, а одна з базових гарантій особистої свободи людини, яка забезпечує відчуття безпеки та захищеності у власному домі.

Росяк С. Т.

Навчально-науковий інститут права та правоохоронної діяльності
Львівський державний університет внутрішніх справ
soyarosiak@gmail.com
м. Львів

ЧИ МАЮ Я ПРАВО НА БЕЗПЕКУ? КОЛИ ПРЕВЕНЦІЯ МОВЧИТЬ

Чи маю я право на безпеку? Питання, яке могло здаватися риторичним у мирний час, тепер набуло глибини та актуальності, що виходить за рамки особистого відчуття миру. Безпека – це не просто відсутність війни чи злочинності, це – стан довіри до держави, впевненість у тому, що загрози будуть передбачені, проаналізовані та нейтралізовані, перш ніж вони перетворяться на катастрофу.

Конституційно держава існує для людини, вона бере на себе зобов'язання гарантувати індивіду життя, свободу та недоторканність. Право на безпеку є похідним від права на життя та людську гідність, воно не записано у простій формулі як конкретна норма, а пронизує всю систему конституційних гарантій. Якщо держава не може забезпечити безпеку, її інституційна сутність ставиться під сумнів. Безпека є первинною умовою реалізації всіх інших прав, без неї свобода слова перетворюється на ризик, політична активність – на небезпеку, а громадянська позиція – на потенційну загрозу для життя. У цьому сенсі право на безпеку має характер позитивного зобов'язання держави: вона не лише повинна утримуватися від порушень, а й активно діяти для запобігання загрозам. Пасивність у сфері безпеки є такою ж небезпечною, як і відверте порушення прав, адже страх, що стає фоновим станом суспільства, руйнує довіру швидше, ніж будь-яка відкрита атака.

Національна безпека в сучасному світі – це складна система, що включає військову, інформаційну, економічну, кібернетичну та політичну складові. Вона не обмежується роботою армії чи правоохоронних органів, це – складна діяльність, яку необхідно здійснювати з обережністю. Головний її принцип – профілактика, запобігання загрозі, що означає захист життя, ресурсів та суспільної довіри. Однак реальність доводить протилежне, оскільки суспільство є свідком гучних вбивств політичних та громадських діячів, терористичних актів на правоохоронців, інформаційних атак та дестабілізуючих кампаній. Кожен такий випадок – це не просто кримінальний інцидент, це – показник системного збою. Питання не лише в тому, хто натиснув на курок чи підклав вибухівку, а в тому, чи можна було це передбачити.